

REDACTIE
en
ADMINISTRATIE
GENT
GARENPLAATS

Ongeteekende brieven
worden niet opgenomen

DE LANDBOUWER

Maandblad voor Buitenlieden

ABONNEMENTSPRIJS :
VOOR ZES MAANDEN
35 Centiemen

AANKONDIGINGEN :
Prijs volgens Tarief
Voorop betaalbaar

De Wet-Schollaert en de buitenlieden

De wet door den heer Schollaert ontworpen ontmoet bij de democraten, en voornamelijk in de Werklieden-Partij, een hevigen tegenstand.

Reeds is een veldtocht van protestatie aangevangen door meetings, vlugschriften en plakbrieven met eene plotselinge eensgezindheid, die onze tegenstrevers met verbazing slaat.

In de Werklieden-Partij heeft men zich afgevraagd, of het niet gevaarlijk ware dergelijke propaganda te maken en of wij ons de buitenlieden, die reeds voor onze gedachten gewonnen zijn, niet vijandig tegenover ons zouden stemmen; dat wij onvermijdelijk hervallen in het kleriko-liberale vraagstuk, dat ons den maatschappelijke strijd zou doen vergeten, die de eenige reden van bestaan onzer partij uitmaakt.

Op deze vraag zullen wij antwoorden met een krachtig antwoord: **NEEN!**

Wij willen de verdwijning niet der katholieke scholen. Doch men zou zich mogen verwachten aan dezelfde toegevendheid vanwege de katholieken. Dus, het wetsontwerp-Schollaert bereikt slechts dit dubbel doel: het onderdrukken der vrijheid van geloofsbelijdenis en het afschaffen der onzijdige officiele scholen.

Inderdaad, met het stelsel-Schollaert zal de godsdienst in allescholen onderwezen worden, wat voor gevolg zal hebben de verdwijning der onzijdige rationalistische⁽¹⁾ onderwijsinstellingen, daar deze over geene genoegzame geldmiddelen beschikken.

Het is den verplichtenden katholieken godsdienst voor hen die gelooven en voor hen die niet gelooven. Het is daarbij nog de ondersteuning der huidige katholieke rijke-menschen-scholen, niet alleen met het geld der vrienden, maar ook met de kluiten der armen.

Om den maatschappelijke strijd met goed gevolg te leiden, doen wij een beroep op alle rechtschapen lieden, zonder onderscheid van denkwijze; van onzen kant vragen wij eerbied voor onze geloofsbelijdenis. Vrijheid en verdraagzaamheid dus, van weerskanten.

Deze vrijheid en verdraagzaamheid moeten zich uitbreiden tot het

onderwijs, hetwelk, gebaseerd op de wetenschap, door den onderwijzer in de school moet gegeven worden; het godsdienstig onderricht kan in de kerk geschieden.

Dus de onderwijzer in de school, de priester in de kerk en de vrijheid om het eene en het andere onderricht te ontvangen, zelfs alle twee tegelijk, wanneer men daartoe lust heeft!

De buitenmensch, met zijn goede geaardheid, heeft de leemte begrepen die er heerscht in de katholiek-liberale politiek. Zijn vertrouwen in de oude partijen is geknakt, omdat wij hem het katholicisme getoond hebben, afgeweken van den weg hem door den godsdienst aangewezen; omdat wij hem getoond hebben dat *liberalisme en vrijheid* slechts holle woorden zijn voor hem wien de natuur of de verdeling der rijkdommen niet genoeg toegerust heeft om den strijd voor het bestaan te kunnen volhouden.

De boeren hebben alsdan al de belangrijkheid der maatschappelijke vraagstukken begrepen, alsook de noodzakelijkheid om de oude partijen te wijzigen.

Zij hebben ons ook begrepen, wanneer wij hen de rijke geloovigen aanwezen die hen deden hopen op een gelukkig hiernamaals, maar wier eenige strekkingen zich er bij bepaalden om voor zich zelve een aardsch paradijs van deze wereld te maken.

Toonen wij aan de buitenlieden dat, benevens de talrijke onrechtvaardigheden van de wet-Schollaert, er geene rekening wordt gehouden noch van de verplichting noch van de kosteloosheid van het onderwijs.

Zij stelt eene noodlottige partij-wet daar, die de godsdiensttwisten zal doen herboren worden tot na-deel der maatschappelijke kwestien, welke het gouvernement kan noch mag oplossen.

Zeggen wij aan de buitenlieden: gij vraagt de afschaffing der rechten op den takak, de hervorming der landbouw-comices, de uitbreiding van de gemeenschapswegen, de afschaffing der voorrechten van den grondbezitter, enz., enz., en het gouvernement antwoordt met u eene schoolwet op te dissen, die gij niet gevraagd hebt!

Toonen wij hen ditzelfde gouvernement, dat het milioenen weigerde door Anseele gevraagd om deschade te vergoeden door de boeren geleden tijdens de laatste overstromingen, maar ons geld verspilt aan den Congo; dit gouvernement, dat de wet op de jacht door Defnet voorgesteld naar het jaar één verzendt,

alsook het ontwerp van Niezette op de landbouw-comices.

Eene propaganda aldus aangevangen, zal ons de vijandschap der buitenlieden niet op den hals halen, wel integendeel. Zij zal hen laten zien dat het gouvernement geene enkele gelegenheid laat voorbijgaan om de godsdiensttwisten te doen ontbranden en aldus afleiding aan de maatschappelijke vraagstukken te geven.

Zij zal hen doen begrijpen dat zij maar vertrouwen kunnen stellen in eene socialistische Kamer, en, verre van onze gedachten te verlaten, zullen de buitenlieden ze geestdriftiger en talrijker aankleven.

F. PISSEORT.

Tot het Volk van Buiten

Bij het nagaan der pogingen welke sinds een jaar door de partijen des lands worden ingespannen om hen respectievelijk naar hunnen kant te krijgen, moet de Belgische landman zich reeds dikwijls met zekere fierheid de opmerking hebben gemaakt dat, sinds hij het stemrecht heeft bekomen, hij *van tel* is geworden in zijn land.

Wij vertrouwen echter dat hij niet vergeten zal wien hij zijne verheffing tot den graad van mensche danken heeft, en dat hij, thans van zijne dwalingen en vooroordeelen ontvoegd, zich te gelegener tijd van zijne schuldpllicht te kwijten jegens de partij die voor hem gewerkt en gestreden heeft en die, aan haar programma getrouw, onvermoeid zal werken en strijden voor al wie werken en lijden!

Tot voor een paar jaren, nog, was de verdeling slechts eene O in 't cijfer, goed om hooge pachten en zware lasten te betalen; om voor de tafels der rijken het vee en het wild en voor het leger zijne zonen op te kweeken; om overvloed voort te brengen en geluk te scheppen en zelf in gebrek en leed te leven. In tijd van kiezingen alleen wilde men hem wel eens laten vermoeden dat er onderscheid bestond tusschen hem en de redeloze dieren, maar eenmaal die dagen voorbij, bekommerde zich niemand meer om het lot van den buitenslaaf.

Niemand...?

De hand op 't hart, boeren en boeren-werklieden, om die vraag te beantwoorden... De socialisten liepen ter allen tijde uwe dorpen af met hunne bladen en brochuren; zij wachtten daartoe de tijdstippen der kiezingen niet af. Ook waren

hunne schriften zoowel tot de niet-kiezers als tot de kiezers gericht. De katholieken noemden hen uitzendingen der hel, wervers voor satan, maar uwe gezonde rede deed u voor die benamingen de schouders ophalen. De liberalen scholden hen uit voor bedriegers, maar nadien hebt gij reeds meermaals ondervonden dat dezen hunnen eigen naam weggaven. En wat bleef er ten slotte over van al de galachtige stoffen welke men tegen ons uitbraakte... wat zien wij hedendaags gebeuren?

Het volk stroomt vertrouwend in den schoot van het socialisme, terwijl katholieken en liberalen, die in hunne bladen elkander gedurig in 't haar zaten, die bij elke gelegenheid elkander op stokslagen onthaalden, die na iedere kiezing elkaanders ruiten verbrijzelden, thans verbonden sluiten die eens te meer bewijzen dat wij gelijk hadden, toen wij verzekerden dat, al schreeuwden zij nog zoo hard tegen elkander, zij zich altijd goed verstonden waar het er op aankam den arbeider van stad en buiten het bloed uit te zuigen en het vleesch af te knagen. Tusschen de kiezingen en de balloteringen gaan zij tot elkander, en onder het kuischen eener lekkere flesch, — het zweet van boer en werkmans, — maken die onverzoonlijke vijanden van gister gemeene zaak. Het verschil wordt gedeeld, zooals zulks geschiedt tusschen koopers en verkoopers om eenige ter markt gebrachte waar, en de zwoegeer is verkocht en geleverd...

Soortgelijke middelen, echter, om het volk onder den hiel te houden, kan men beschouwen als de laatste krampstuipen onzer stervende vijanden... Zulke platbroekerij, zooveel lafheid, getuigen alleenlijk van de zwakheid des doodstrijds! Hadden de socialisten zich tot zulke verachtelijke rol willen verlagen, op dit oogenblik zetelden zij met een driemaal grooter getal in de Kamers, als het geval is.

Maar neen, wij willen geen verminkt programma: al of niet! klinkt onze leus...

Lafheden zooals te Thuin en elders gepleegd werden, is het werk van volksverraders, van bedriegers hunner eigene kiezers. Met eerlijke middelen alleen willen wij ons doel bereiken. Het volk moet ons kunnen oordeelen... Wij winnen meer en meer zijn vertrouwen en zullen dit niet beschamen.

Landbouwers, en gij, mindere werklieden van den buiten, gij ook komt eens tot ons over. Het samen-

(1) Rationalisme beteekent: stelsel waarbij men het godsdienstig geloof op het begrip der rede grondvest.